

■■■ KRONOLÓGIA ■

1945

- Február 1. Magyarországon Péter Gábor vezetésével megkezdí működését a Politikai Rendészeti Osztály.
- November 4. A nemzetgyűlési választásokat az FKGP nyeri.
- November 15. Megalakul Tildy Zoltán kormánya.

1946

- Február 4. A Nemzetgyűlés köztársasággá nyilvánítja Magyarországot. Elnöke Tildy Zoltán, miniszterelnöke pedig Nagy Ferenc.
- Október 6. Megalakul az Államvédelmi Osztály. Vezetője Péter Gábor.

1947

- Február 10. Párizsban aláírják a békeszerződést Magyarországgal.
- Augusztus 31. A magyarországi választásokon csalással győz a Rákosi Mátyás által vezetett kommunista párt.

1948

- Június 12. A Szociáldemokrata Párt beolvasztásával létrejön a Magyar Dolgozók Pártja, melynek vezetője Rákosi Mátyás.

1949

- Február 1. Megalakul a Magyar Függetlenségi Népfront. Ezzel lényegében megszűnik a többpártrendszer Magyarországon.
- Február 8. Mindszenty József esztergomi érseket életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélik.
- Augusztus 18. Az Országgyűlés elfogadja a népköztársaság új, szovjet típusú alkotmányát.
- Szeptember 24. Konceptíós perben halálra ítélik Rajk Lászlót. Rajkot azzal vádolták, hogy Jugoszláviának kémkedett.

1952

Március 9. Rákosi Mátyás 60. születésnapja. A személyi kultusz magyarországi csúcspontja.

1953

Január 3. Letartóztatják Péter Gábort.

Március 5. Meghal Joszif Visszarionovics Sztálin.

Június 13–16. Magyar párt- és kormányküldöttség érkezik Moszkvába. Az SZKP központi bizottsága bírálja a magyar kommunisták addigi tevékenységét. Meghatározzák az új politika fő irányvonalait, s Nagy Imrét jelölik új miniszterelnöknek.

Július 4. Magyarországon megalakul a Nagy Imre által vezetett kormány, és meghirdeti az Új szakasz nevű programját.

Július végétől megkezdődik a recski internálótábor rabjainak szabadon engedése.

1954

Január 15. Az ÁVO egykori vezetőjét, Péter Gábort hűtlenség, hatalommal való visszaélés és népellenes vádak alapján életfogytiglani börtönbüntetésre ítélik.

Január 20. Kéthly Anna egykori szociáldemokrata pártvezetőt kémkedés és az államrend elleni szervezkedés címén életfogytiglani börtönbüntetésre ítélik.

November 19. Szabadon engedik Kéthly Annát.

1955

Január 8. Az SZKP kb elnöksége bírálja Nagy Imrét, többek között „jobboldali elhajlásért”. Nagy nem hajlandó önkritikát gyakorolni.

Március 25. Budapesten megalakul a Petőfi Kör.

Április 18. Magyarország új miniszterelnöke Hegedűs András.

Május 9. A Német Szövetségi Köztársaságot felveszrik a NATO-ba.

- Május 11–15. Megalakul a Varsói Szerződés.
Május 26.
– június 2. Hruscsov vezetésével szovjet küldöttség érkezik Belgrádba.
December 14. Magyarországot felveszik az ENSZ-be.

1956

- Február 14–25. Az SZKP XX. kongresszusa.
Március 17. A Petőfi Kör első nagyobb rendezvénye.
Június 27. A Petőfi Kör megtartja az ún. sajtóvitát, ahol többek között felszólal Déry Tibor és Losonczy Géza is.
Június 30. Az MDP elítéli és pártellenesnek minősíti a Petőfi Kör tevékenységét.
Július 18–21. Az MDP központi vezetése ülésén szovjet nyomásra Rákosi Mátyás lemond első titkári posztjáról, és a Szovjetunióba távozik. Soha többé nem tér vissza Magyarországra.
Szeptember 19. A Petőfi Kör vitái két és fél hónapnyi szünet után újraindulnak.
Október 6. Budapesten a Kerepesi úti temetőben újratemetik az 1949-ben Jugoszláviának való kémkedés vádjával koncepció perben halálra ítélt és kivégzett Rajk Lászlót. Az újratemetésen több vajdasági magyar is részt vesz.
Október 12. Gáspár Sándor vezetésével magyar szakszervezeti küldöttség érkezik Belgrádba.
Október 13. Nagy Imrét visszaveszik a pártba.
Október 15. Gerő Ernő, Kádár János és Hegedűs András vezetésével egyhetes látogatásra Belgrádba érkezik a magyar párt- és kormányküldöttség. A magyar delegáció beutazza Jugoszlávia több tagköztársaságát, s találkoznak többek között Josip Broz Titóval is. A tárgyalások mindkét fél számára fontosak a kétoldalú kapcsolatok rendezése miatt, valamint azért is, mert a budapesti vezetés a zsákutcába került magyarországi társadalmi viszonyok orvoslására a jugoszláv mintát kívánja felhasználni.

- Október 16. A szegedi egyetemen megalakul a MEFESZ.
Október 19. Varsóban összeül a Lengyel Egyesült Munkáspárt (LEMP) központi bizottságának VIII. plénuma és tagjai közé kooptálja Gomulkrát. Hruscsov vezetésével szovjet küldöttség érkezik Lengyelországba.
- Október 19–21. A „lengyel október” csúcspontja. Lengyelország több városában szovjetellenes gyűléseket tartanak, melynek következtében Gomulkrát a LEMP központi bizottsága első titkárává választják.
- Október 20. Perbíró József elnökletével MEFESZ-nagygyűlést tartanak Szegeden, ahol meghirdetik 20 pontból álló programjukat.
- Október 22. A budapesti műegyetem gyűlésén megvitatják a szegedi MEFESZ programját. Itt 16 pontos követelést fogalmaznak meg. Este ülést tart a Petőfi Kör.
- Október 23. Belgrádból hazaérkezik a magyar párt- és államküldöttség.
Az újvidéki *Magyar Szó* napilap részletesen beszámol a magyar delegáció jugoszláviai látogatásáról. A lap október 25-ig nem közöl más, Magyarországgal kapcsolatos hírt.
Losonczy Géza lakásán ülést tart az ún. Nagy Imre-csoport.
- 12.53 óra A Kossuth rádió ismerteti a belügyminiszter tüntetést betiltó rendeletét.
- 14.23 óra A Kossuth rádió közli a belügyminisztérium tüntetést engedélyező határozatát.
- 15.00 óra Tüntetésekre kerül sor Budapesten. A pesti diákok a Margit-hídon át, a budaiak pedig a Műegyetem elől, a Duna-parton jutnak el a Bem-szoborig, ahol több tízezer gyűlnek össze. A demonstrálók között van az előző nap rokonlátogatásra Budapestre érkezett Tomán László vajdasági magyar író, valamint Dobrica Ćosić jugoszláv író, Tito egyik közeli munkatársa is, aki egy budapesti írókonferenciára érkezett. Később a tüntetőkkel mindketten a Parlament előtti Kossuth térre mennek, ahol meghallgatják Nagy Imre egykori miniszterelnök beszédét.

- 17.00 óra Megérkeznek a tüntetők a Magyar Országgyűlés előtti Kossuth térre. Egy óra múlva már több mint kétszázezresre duzzad a tömeg. A Magyar Rádió épületénél lövöldözésre kerül sor, a Sztálin-szobrot pedig ledöntik. Kitör a fegyveres harc. A hadsereg és az ÁVH alakulatait az egész ország területén harckészültségbe helyezik.
- 20.00 óra Gerő Ernő rádióbeszédet tart.
- 20.00 óra körül A tüntetők elfoglalják a *Szabad Nép* pártlap székházát.
- 21.00 óra Nagy Imre a tüntetők követelésére beszédet tart az Országgyűlés épületének egyik ablakából. A Magyar Dolgozók Pártja központi vezetése másnap hajnalig húzódó rendkívüli ülést tart: Gerő Ernő marad a párt első titkára, aki azonnali szovjet katonai beavatkozást kér. Ezen az ülésen nevezik ki Nagy Imrét ismét miniszterelnöknek. Az SZKP kb elnöksége határozatot hoz a Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok Budapestre való bevonulásáról. Döntenek arról is, hogy párt, katonai és állambiztonsági vezetőket küldenek Magyarországra a rend helyreállításának segítése céljából.
- Október 24 Hajnali 3-4 óra körül megérkeznek Budapestre az első szovjet páncélosok. A tüntetők elfoglalják a rádió épületét, azonban az intézményvezető már korábban átkapcsolta az adást a Parlamentben berendezett stúdióba. Felkelőcsoportok alakulnak Budapest több pontján. Az ország több településén megmozdulásokra kerül sor. Kecskeméten feláll a statáriális bíróság. A budapesti Corvin közben létrejött fegyveres csoporthoz csatlakozik a huzamosabb ideje Magyarországon élő, temerini születésű Sörös Imre is. A Roosevelten tüntetők tüzet nyit az ÁVH. Nagy Imre rádióbeszédet tart, és a harcok becsünetését követeli.

- Rádióbeszédében Kádár János ellenforradalmi, reakciós felkelésnek minősíti a megmozdulást, de elismeri egyes követelések jogosságát.
- Október 25. A reggeli órákban a szovjet és magyar csapatok visszafoglalják a rádiót.
Igazság néven megjelenik az első forradalmi újság.
- 10.00–11.00 óra között több ezer ember érkezik a Kossuth Lajos térre.
- 11.15 órakor tüzet nyitnak a tömegre, aminek következtében csaknem 70-en meghalnak és 150-en megsebesülnek.
 Kopácsi Sándor rendőr főkapitány utasítást ad a politikai foglyok szabadon engedésére.
 Egymás után alakulnak a munkástanácsok az egész ország területén.
 Becslések szerint az addigi harcok áldozatainak száma meghaladja a 120 főt.
 Az Amerikai Egyesült Államok Jugoszlávia közbenjárását kéri a magyarországi harcok beszüntetése érdekében.
A Magyar Szó Nagy Imre miniszterelnök felhívása a rend helyreállítására című cikkében hírügynökségi jelentések alapján részletesen foglalkozik az október 23-i és október 24-i magyarországi eseményekkel. A napilap közli Gerő Ernő, valamint Nagy Imre rádióbeszédét is.
 Az újvidéki *Magyar Szó* Apró Mátyás személyében tudósítót küld Budapestre, aki csupán Soroksárig jut el, ahonnan visszafordítják.
 Útközben sikerül olyan emberekkel találkoznia, akik szemtanúi voltak az eseményeknek, s így nyilatkozni tudnak a kialakult helyzetről.
 Hogy lapját tudósítani tudja, vissza kell térnie Horgosra, mivel Magyarországon megszűnt a telefonösszeköttetés a külfölddel.
 Szovjet utasításra felmentik Gerő Ernőt az MDP első titkári posztjáról, s helyébe Kádár Jánost nevezik ki.
- Október 26. A jugoszláv kormány első hivatalos állásfoglalása a magyarországi történésekről, melyben

üdvözlik Nagy Imre és Kádár János kinevezését. Branko Drašković külügyi sajtószóvivő kijelenti: „...az, amit a mai [magyar – H. A.] vezetőség szükségesnek tart megtenni, a széles néprétegek követelésének vonalán mozog.” A szovjet csapatok kivezénylésének hírére pedig a következőket mondja: „Ha idejében számoltak volna a tragikus budapesti eseményekhez vezető okokkal, akkor ezekre az eseményekre nem került volna sor.”

Szabó János vezetésével budai Széna téren felkelőcsoport alakul. Hozzájuk csatlakozik az újvidéki Gion István, aki a csoport katonai tanácsadója lesz, valamint a szintén újvidéki Ihász István is.

A pártvezetés nagyrészt leszavazza Nagy Imre előterjesztését az új kormány személyi összetételéről.

Délután amnesztiarendeletet tesznek közzé, amely mindenkire vonatkozik, aki 22 óráig leteszi a fegyvert.

XII. Pius pápa enciklikát bocsát ki a magyarországi felkelésről, s imára szólítja a híveket annak győzelméért.

Október 27. Nagy Imre és Kádár János tárgyal Szuszlovval és Mikojannal, akik jóváhagyják a tervezett magyarországi változásokat.

A magyarországi események miatt javaslatot terjesztenek be az ENSZ Biztonsági Tanácsának összehívására.

Október 28. Az új kormány nevében Nagy Imre rádióbeszédben általános és azonnali tűzszünetet rendel el. A tűzszünet kihirdetése következtében Apró Mátyásnak, a *Magyar Szó* tudósítójának sikerül Budapestre jutnia. Innen október 31-én küldi jelentését, amit a lap november 1-jén közöl *Budapest utcáin* címmel.

Nagy Imre miniszterelnök a rádióban nemzeti demokratikus mozgalomnak nevezi az elmúlt napok eseményeit. Bejelenti a szovjet csapatok

- Budapestről való azonnali kivonulását, s az egész ország területéről való kivonulásukról szóló tárgyalások megkezdését, valamint az ÁVH megszüntetését, és általános amnesztiát hirdet. Az ENSZ BT napirendre tűzi a magyarországi események megtárgyalását.
- Október 29. Josip Broz Tito jugoszláv elnök üdvözli az új magyar vezetést, de felhívja a figyelmet Magyarország szocialista jövője megőrzésének fontosságára, valamint aggodalmát fejezi ki az események fegyveres konfliktussá fajulása miatt. A Szabad Európa Rádió elszánt hazudozónak nevezi Nagy Imrét, s további harcra buzdítja a magyar felkelőket.
- Október 30. Nagy Imre rádióbeszédében bejelenti az egypártrendszer megszüntetését, s a koalíciós kormány létrejöttét. Elismeri a forradalomban létrejött helyi önkormányzati szerveket, s tárgyalások megkezdését kezdeményezi a szovjet csapatok kivonulásáról. Megalakul a Szabad Kossuth rádió. Megostromolják az MDP budapesti pártbizottságának Köztársaság téri székházát. A harcban többen életüket vesztik. Kiszabadítják Mindszenty József bíborost felsőpeányi elzártságából. Moszkvában az SZKP kb elnökségének ülésén nyilatkozatot adnak ki a szocialista országokkal való kapcsolatok megújításáról.
- Október 30–31. A szegedi ÁVH 17 (más források szerint 18) tagja családjával együtt Horgosnál átlépi a határt, és menedékjogot kap Jugoszláviában. Őket Palicson az ún. Tito-villában szállásolják el. A róluk való gondoskodással a hajdújárasi szövetkezet igazgatóját, Baráth Károlyt bízza meg a szabadkai rendőrfőnök.
- Október 31. Felosztatják a Magyar Dolgozók Pártját, s helyébe megalakítják a Magyar Szocialista Munkáspártot. Nagy Imre bejelenti, hogy tárgyalások kezdődtek a Varsói Szerződésből való kilépésről. Közben

- Moszkvában az SZKP kb elnöksége elhatározza az újabb Magyarország elleni intervenciót. Dobrica Ćosić író Aleksandar Ranković jugoszláv kormányfőhelyettes utasítására a Vöröskezeszt repülőgéppel hazatér Budapestről. A belgrádi repülőtérről a jugoszláv kormányelnökség épületébe viszik, ahol Edvard Kardelj, Petar Stambolić és Koča Popović előtt beszámol a magyarországi eseményekről. Tőlük engedélyt kap, hogy a budapesti tartózkodása idején készült naplóját folytatásokban megjelentesse a *Borba* nevű napilapban.
- November 1. Magyarország kilép a Varsói Szerződésből. Nagy Imre kormánya tiltakozik az újabb szovjet csapatok bevonulása és Budapest körülzárása miatt. Kádár János beszédét közvetíti a rádió, noha ekkor már a Szovjetunióban tartózkodik, és másnap már részt vesz az SZKP kb elnöksége kibővített ülésén.
- 20.00 óra November 2. Mindszenty József bíboros nyilatkozik a rádióban. Az *Irodalmi Újság* közli Illyés Gyula *Egy mondat a zsarnokságról* című versét. Ülést tart a kormánykabinet, ahol a Varsó Szerződésből való kilépésről tárgyaló delegáció élére Losonczy Gézát, a szovjet csapatkivonásról tárgyaló küldöttség élére Maléter Pált és Erdei Ferencet választják meg. A tervezett beavatkozásról Hruscsov előbb tájékoztatja a román, bolgár és csehszlovák pártvezetőket, majd Brioni szigetére repül, hogy találkozzon Titóval. Itt megállapodnak abban, hogy Jugoszlávia megkísérli lemondásra bírni Nagy Imrét és kormányát. Kádár János részt vesz Moszkvában az SZKP kb elnökségének kibővített ülésén, ahol ellenzi a fegyveres beavatkozást.
- November 2–3. Tito Hruscsov szovjet vezetővel az Adriai-tengeren elhelyezkedő Brioni-szigeten lefolytatott titkos találkozáson kijelenti, hogy nem támogatja Nagy Imre többpárti kormányát, és kommunis-

taellenesnek minősíti a magyarországi eseményeket. A javuló szovjet–jugoszláv viszony további fenntartása érdekében, beleegyezését adja a szovjet vezetők által előterjesztett Magyarország elleni katonai beavatkozáshoz. Ezen a találkozón megállapodnak abban is, hogy a jugoszláv fél a szovjet megszállást követően vállalja Nagy Imrének és kormányának kivonását a politikai közéletből. Tito támogatja azt a moszkvai javaslatot is, miszerint Kádár János lesz Magyarország új miniszterelnöke.

November 3.

12.00 óra A Parlament épületében megkezdik a tárgyalást a szovjet csapatok kivonásáról.

20.00 óra A rádióban elhangzik Mindszenty József bíboros politikájának töretlenségét hangsúlyozó beszéde.

22.00 óra körül

Tökölön a szovjet KGB letartóztatja a csapatkivonásról tárgyaló magyar küldöttséget.

Az SZKP kb elnöksége kibővített ülésén Kádár János elvállalja az ellenkormány vezetését.

Szegeden elterjed a hír, hogy Jugoszláviában „fasiszta puccsként” értékelik a magyarországi eseményeket. Ezért Perbíró József a szegedi Forradalmi Nemzeti Bizottság elnöke Kováts Józsefet kiküldi a horgosi határátkelőhöz, hogy tájékoztassa a jugoszlávokat: Magyarországon nemzeti forradalom zajlik, követeléseik jogosak, s azért vették át a hatalmat, hogy a régi rendszert megváltoztassák. Kováts Józsefnek azonban nem sikerül kompetens személlyel tárgyalnia a határ jugoszláv oldalán.

November 4-ig az ÁVH-hoz tartozó határőrség tisztjei, katonái és családtagjaik, illetve volt pártfunkcionáriusok képezik a Jugoszlávia területére menekült magyar állampolgárok első hullámát. Számuk 178 fő.

November 4.

Megindul a szovjet csapatok általános támadása. Kádár János és szovjet kísérői Moszkvából Szolnokra repülnek. Nagy Imre rádióbeszédet tart, ahol közli, hogy a szovjet csapatok táma-

dást intéztek Magyarország ellen, de a kormány a helyén van. Nem sokkal a szovjet katonai intervenció előtt a jugoszláv külügyi titkárság menedékjogot ajánl fel Nagy Imrének, és kormánya kommunista tagjainak, akik élnek ezzel a lehetőséggel, és Jugoszlávia budapesti nagykövetségére távoznak.

Megindul a menekültáradat Ausztriába és Jugoszláviába.

A szegedi nemzetőrség egy csoportja Lazur Barna és Kendi József vezetésével Jugoszláviába menekül. Röviddel a határátlépés után a jugoszlávok lefegyverzik a csoportot, s a szabadkai rendőrségen hallgatják ki őket.

Mindszenty József az amerikai nagykövetségen kap menedéket.

A Parlamentben maradó egyetlen kormánytag, Bibó István felhívással fordul a világ közvéleményéhez a forradalom védelmében.

A szabadságharcosok felveszik a harcot a szovjetekkel.

November 4-től Jugoszlávia Magyarországgal határos régiójában megkezdik a menekültek fogadására alkalmas átmeneti táborok, befogadóközpontok létesítését. Az év végéig ilyen központok jönnek létre Palicson, Horgoson, Hajdújáráson, Királyhalmán, Bajmokon, Magyarkanizsán, Kishegyesen, Szenttamáson, Bácskossuthfalván, Zomborban és Eszéken. Később az ország belsejében hoznak létre több menekülttábort.

November 5. A *Magyar Szó* napilap címlapján közli Kádár János kormánya megalakulásának hírét, valamint annak programját. Ugyanebben a lapszámban adnak hírt először arról, hogy magyar menekültek érkeztek Jugoszláviába.

Budapest számos pontján folytatódó fegyveres ellenállásnak mintegy 140 halálos áldozata van. A világ számos nagyvárosában tüntetéseken ítélik el a szovjet agressziót.

- November 6. Magyarországon több helyen megalakul az MSZMP helyi szervezete és az első kádárista karhatalmi egységek.
Késő este Szolnokról elindul Budapestre a Kádár Jánost és több kormánytagját szállító harckocsioszlop.
- November 7. A Kádár-kormány megerősíti az ÁVH felosztását, de határozatot hoznak egy új karhatalmi ezred létrehozásáról.
A budapesti fegyveres ellenállás halálos áldozatainak száma meghaladja a százat.
- November 8. Az újvidéki *Magyar Szó* napilap december 3-ig közli Dobrica Ćosić folytatásos naplóját, amelyet a forradalom idején Budapesten írt. A szöveg a *Borbában* megjelent szerb nyelvű változat fordítása.
Az ÁVH utódeként megkezdődik a rendőrség politikai nyomozóosztályának a szervezése.
- November 10. A zombori magyar fiatalok egy csoportja Schweidel József néven szabadcsapatot hoz létre azzal a céllal, hogy a határon átjutva fegyveresen segítsék a szabadságharcosokat. A csoportból csak néhányan jutnak el Magyarországra. A harcokban való részvételük nem bizonyított.
- November 11. Tito a mai horvátországi Pula városában beszédet tart, ahol megadja a magyarországi események jugoszláv értékelését. Eszerint az első szovjet beavatkozás értelmetlen és elhibázott volt, a második viszont a kisebbik rossz, amivel meg lehet előzni a kapitalista restaurációt Magyarországon és a világháborús veszélyt. A felkelésért elsősorban a régi Rákosi–Gerő vezetést teszi felelőssé, és a szovjet politikát hibáztatja. Az MSZMP intézőbizottságának a jugoszláv nagykövetségre menekült tagjai ülést tartanak, ahol deklarálják: a Nagy Imre-kormány nem mond le. A budapesti jugoszláv nagykövetség munkatársai a belgrádi vezetés utasítására többször is megpróbálják lemondásra bírni Nagy Imrét.

- Csepelen megtörik a védelmet, s ezzel Budapest területén megszűnik a szervezett ellenállás.
- November 16. A Pécs környékén harcoló „mecseki láthatatlanok” nevű fegyveresek 42 tagból álló utolsó csoportja átlépi a jugoszláv határt. Vezetőjükkel, Kubicza Jánossal együtt előbb Kaproncára (Koprivnica), majd a Fiume (Rijeka) melletti gerovói menekülttáborba kerülnek. Innen jutnak át többen olaszországi táborokba, majd ki Franciaországba, ki Svájcba, ki Németországba, ki Kanadába, ki pedig az Egyesült Államokba távozik.
- November 19. A Kádár-kormány kérésére Jugoszlávia a röszkei határátkelőhelyen visszaadja a magyar hatóságoknak Lazur Barnát és Kendi Józsefet, a szegedi nemzetőrség vezetőit. Őket a legfelsőbb bíróság 1958 márciusában 9-9 évi börtönbüntetésre ítéli.
- November 21. A Kádár-kormány írásos garanciát ad Jugoszláviának, hogy Nagy Imrét és társait nem fogják felelősségre vonni. Megállapodnak, hogy a nagykövetség épületében tartózkodó magyar kormánytagok és családtagjaik másnap szabadon elhagyhatják a jugoszláv nagykövetséget.
- November 22. A Nagy Imre-csoport tagjai elhagyják a jugoszláv nagykövetség épületét, azonban a szovjetek elrabolják őket, majd a románokkal kötött előzetes megállapodás értelmében titokban a Bukarest melletti Snagovba szállítják őket. Zágrábban megkezdí működését a Magyarországról Jugoszláviába érkezett menekültek ügyével foglalkozó vegyes bizottság.
- November 23. Jugoszlávia élesen tiltakozik Nagy Imréék elrablása, és „ismeretlen helyen való tartásuk” miatt.
- November 29. Belgrádban aláírják a magyar–jugoszláv vegyes bizottság jegyzőkönyvét, melyet magyar részről Mányik Pál követségi tanácsos, jugoszláv részről pedig Slobodan Šakota, a belügyi titkárság tanácsosa lát el kézjegyével. A megállapodás intézkedik az addig Jugoszláviába érkezett mintegy 400 menekült sorsáról oly módon, hogy

- szabályozza a 141 hazatérni kívánó, zömmel honvéd és volt ÁVH-s tiszt és az általuk áthozott honvédségi fegyverek átadásának módját, és rögzíti a többiek továbbutazási szándékát.
- November 30. A szovjetek megállapodnak Kádárral, hogy a felkelők bírósági felelősségre vonását azonnal meg kell kezdeni.
- December 1. Megszűnik Magyarországon a fegyveres ellenállás. A Széna téri felkelők között harcoló újvidéki Gion István és Ihász István Ausztriába menekül, ahonnan a hónap közepén térnek haza Jugoszláviába.
- December 1-je után a Bács-Kiskun megyei menekültek közel 80%-a Jugoszláviába távozik, míg a Baranya és Tolna megyei menekülők háromnegyede választja a déli határszakaszt menekülési útvonalul.
- December 2–4. Az MSZMP ideiglenes központi bizottságának ülése, amelyen ellenforradalmi jellegűnek minősítik az októberi eseményeket. Ehhez a megállapításhoz 1989-ig ragaszkodnak.
- December 5. Megjelenik a forradalmat megbélyegző fehér könyvek első kötete.
- December 7. A horgos–röszkei határátkelőn a jugoszláv hatóságok a szegedi rendőrkapitányság megbízottainak visszaadják a területükre a forradalom idején áthozott honvédségi és ÁVH-s fegyverek egy részét, valamint 51 katonát és tisztet.
- December 9. A Kotoriba–Murakeresztúr határátkelőn a jugoszláv hatóságok a lenti honvédállomás illetékeinek átadják a területükön maradt 90 honvéd- és ÁVH-s tisztet, valamint a fennmaradt hadianyagot.
- December 12. Rendelet jelenik meg az internálótáborok újbóli felállításáról.
- December A jugoszláv hatóságok egy 276 névből álló, hazatérni nem kívánó magyar menekültek névsorát tartalmazó listát adnak át Magyarországnak. A magyar katonai ügyészség és a legfelsőbb ügyészség átvizsgálja a listát, de egyetlen olyan személyt sem talál, akinek a kiadatását kérné.

1957

- Január 11. A dél-dunántúli megyékből közel 800-an menekülnek Jugoszlávia területére.
- Január 21. Az újvidéki *Magyar Szó* napilap közli, hogy addig 7958 magyarországi menekült érkezett Jugoszlávia területére.
- Február 8. Sulyok Vince, a Heves Megyei Forradalmi Tanács tagja, aki a forradalom idején a megyei *Népújság* főszerkesztője is volt, Szabadka fölött átlépi a határt. A palicsi befogadóközpontba kerül, onnan pedig a niši gyógyfürdőben kialakított menekülttáborba szállítják. Az év közepén Norvégiában telepedik le, ahol az Oslói Egyetem professzora lesz. *Menekülés* címmel verset ír a Jugoszláviába való távozásáról.
- Március 21–28. Kádár János vezetésével magyar delegáció látogat Moszkvába. Ez a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány első hivatalos külföldi látogatása.
- Március A jugoszláviai menekülttáborokban 15 689 magyar állampolgár tartózkodik.
- Április 6. A Jugoszláv Külügyi Államtitkárság közleménye szerint addig 18 799 magyar menekült érkezett az ország területére. Közülük 2 134-en visszaköltöztek Magyarországra, 870-en valamelyik nyugati országba távoztak, 430-an pedig Jugoszláviában telepedtek le. A menekülttáborokban 15 785-en tartózkodnak.
- Április 15. A Nagy Imre-csoport letartóztatott tagjait titokban Snagovból Budapestre szállítják.
- Május 8. Az ENSZ jelentése szerint a Magyarországról illegálisan külföldre távozottak 90%-a Ausztriába, 10%-a Jugoszláviába szökött. A hazatérők száma 11 447 fő, az összes eltávozott 6%-a. 2/5-e közvetlenül Ausztriából, 1/5-e Jugoszláviából tért vissza, a többiek pedig a nyugati országokból.
- Június 1. A Nyugat-Európában 56-os magyar emigránsok által szerkesztett *Nemzetőr* című folyóirat közli a jugoszláviai menekülttáborokban tartózkodó

- magyar egyetemisták hozzájuk küldött levelét. Az egyetemisták ebben kérik, hogy a már Nyugatra való továbbutazásuk ügyében, ugyanis több hónapja tartózkodnak Jugoszláviában, s noha a menekültügyi főbiztoshoz is fordultak, választ mégsem kaptak beadványaikra.
- Augusztus Jugoszlávia végleg lezárja határait a magyar menekültek előtt. Ettől kezdve nemcsak a határt illegálisan átlépőket adják vissza a magyar határőröknek, hanem a legálisan, útlevelemmel érkező politikai menedéket kérőket is.
- November 7. Az ENSZ-jelentés részletezi a Jugoszláviába menekültek számát, ami némileg eltér a hivatalos jugoszláv adatoktól. Eszerint addig 19 500 menekült érkezett Jugoszláviába, közülük továbbutazott 26 különböző országba 12 600 fő, 2800 fő visszatért Magyarországra, 600 fő Jugoszláviában maradt. A jelentés szerint 3500 fő sorsa még nem oldódott meg.
- December 4. A Jugoszláv Belügyi Titkárság adatai szerint 19 851 magyar állampolgár menekült az ország területére. 2 327 fő visszatért Magyarországra, 14 667-en külföldre távoztak, 620 fő Jugoszláviában telepedett le. A táborokban maradt 1694 személy közül szinte mindenki Nyugatra kíván távozni.

1958

- Február 5. Budapesten kivégzik (felakasztják) az 1932-ben Temerinben született Sörös Imrét, Corvin közí harcost. Emlékét a budapesti Corvin mozi épületén tábla, a mártírok temetőjében pedig kopjafa őrzi.
- Február 5–6. Megkezdődik a Nagy Imre és társai titkos pere.
- Június 9–15. A Legfelsőbb Bíróság Népbírósági Tanácsa Vida Ferenc vezetésével folytatja a Nagy Imre-per tárgyalását. Nagy Imrét, Gimes Miklóst és Maléter Pált halálra, Kopácsi Sándort életfogytiglani, Donáth Ferencet tizenkettő, Jánosi

- Ferencet nyolc-, Tildy Zoltánt hat-, Vásárhelyi Miklóst ötévi börtönbüntetésre ítéli.
- Június 16. A Budapesti Országos Börtön udvarán kivégzik Nagy Imrét, Gimes Miklóst és Maléter Pált.
- Június 17. Nagy Imréék kivégzésének hírére számos nyugati országban tiltakozó megmozdulásokra kerül sor. Jugoszlávia is erélyesen tiltakozik, ami után egy időre megromlik a hivatalos Belgrád és Budapest viszonya.

1962

- Október 20. A magyar–amerikai titkos tárgyalásokon megállapodás születik: Magyarországon amnesztiában részesítik az 1956-os elítélteket, az Egyesült Államok pedig nem kezdeményezi, hogy az ENSZ Közgyűlése napirendre tűzze a magyar kérdést.
- Május 25. B. G. zentai diák egy üvegpalackot fog ki a Tiszából. Az üvegben egy papírdarab található, rajta egy 1956. november 15-én keltezett szöveg: „Magyarok! Segítség! Az oroszok nemsokára ki fognak végezni és társaimat is, mert Magyarok vagyunk. Itt a Tisza Partján. Harcolunk a szabad Magyarországért! HAZÁÉRT! Míg elmentek megírtam ezt. Vizesüvegembe tettem. Kifogyott a töltőtollam. Segítség! Véremmel írok! Csongrádtól 3 km északra a fűzesben. Magyarok! Szabadítsatok ki!”¹⁵⁹

1963

- Március 21. Kádár János bejelenti az általános amnesztiát.

1971

Mindszenty József elhagyhatja a budapesti amerikai nagykövetséget, s külföldre távozik.

159 *Új Kép*, 2006. október.

1988

- Június 5. Budapesten megalakul a Történelmi Igazságtétel Bizottsága. Követelik az 1956-os forradalom után kivégzettek méltó eltemetését, nemzeti emlékmű felállítását és az 1956-os elítéltek jogi és erkölcsi rehabilitációját.

1989

- Június 16. Százezrek gyűlnek össze Budapesten a Hősök terén Nagy Imrének és társainak az újratemetésén.

1990

- Május 2–3. A szabadon választott többpárti Országgyűlés alakuló ülésén elsőként törvénybe iktatja az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc emlékét, és nemzeti ünneppé nyilvánítja október 23-át.